

TAMNA STRANA MESECA

CEAS mini analiza o spominjanju u medijima Danas, N1, Radio Slobodna Evropa, Dojče Vele, Glas Amerike u periodu od objavljivanja izveštaja „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. godine do sredine februara 2020. godine

Medijska slika u Srbiji postala je tema čestih analiza i ocena domaćih i međunarodnih aktera. Previranja u Crnog Gori su je dodatno stavili u centar pažnje Zapadnih političkih aktera.

Napominjemo da Centar za evroatlantske studije (CEAS) od medijske satanizacije crnogorske koleginice Vanje Čalović, koju nikad nismo upoznali, niti s njom i organizacijom na čijem je čelu bila saradivali, ne daje izjave srpskim tabloidima: Informer, Alo i Srpski Telegraf, niti ih poziva da prate naše događaje. Mi smatramo da ruski Sputnjik i njegova ispostava u Srbiji nisu mediji, niti javni servisi ili vladini mediji u smislu u kome su to BBC, DW, RSE ili VOA, već propagandna mašinerija, i na to od njihovog otvaranja u Srbiji upozoravamo i takođe mu ne dajemo izjave, niti ih pozivamo na praćenje naših događaja. Smatramo vrlo perfidnim i to što se Sputnjik u Srbiji samo-deklariše kao srpski medij, što on nikako nije.

Prateći izveštaje o medijskom uticaju na dešavanja u Crnoj Gori¹ primećujemo da je, i u cilju plasiranja što više informacija i sprečavanja da organizovane kampanje dezinformacija postignu željene efekte, potrebno praviti jasniju razliku između srpskih medija, to jest naglašavati razliku između onih koji su u nekoj vrsti vlasničkih odnosa sa državom ili koriste nacionalne frekvencije i privatnih medija s jedne, te medija koji rade u Srbiji kao ispostave javnih servisa stranih vlada i propagandnih mašinerija.

CEAS od ranije sugerise svojim Zapadnim sagovornicima koji učestvuju u pregovorima o izbornim uslovima u Srbiji da u analizu medijske slike u Srbiji uzmu u obzir i način izveštavanja spomenutih servisa Zapadnih stranih vlada ili njihovih medijskih javnih servisa u poslednjih par godina u Srbiji. Isto važi i sa Zapada projektno sponzorisanе polu-komercijalne ili komercijalne medije.

I pored velikog broja projekata podržanih sa Zapada koji se bave raskrinkavanjem dezinformacija, brojanjem laži i istina, ispunjenih i neispunjenih obećanja, pro-američkih, pro-

¹ Atlantski savez Crne Gore. Digitalni forenzički centar na konferenciji za medije predstavio istraživanje u vezi sa aktuelnom dezinformacionom kampanjom. Januar 2020. Dostupno na: <https://ascg.me/digitalni-forenzicki-centar-na-konferenciji-za-medije-predstavio-istrazivanje-u-vezi-sa-aktuelnom-dezinformacionom-kampanjom/>

ruskih ili pro-EU naslova i sadržaja, funkcionerskim kampanjama, zastupljenošću političkih aktera (bez ponderisanja njihove aktuelne podrške u javnosti artikulisane na izborima čiji legitimitet ni jedna relevantna međunarodna organizacija nije osporila), funkcionisanjem Regulatornog tela za elektronske medije (REM) i drugim, mali broj njih se javno i sistemski suprotstavio jednoj od najvećih organizovanih kampanja dezinformacija o nepostojećoj epidemiji raka u Srbiji uzrokovanoj navodnom upotrebom osiromašenog uranijuma tokom NATO bombardovanja.² Mnogo veća pažnja posvećivala se tome da li su zvaničnici tačno izjavljivali da li je GDP porastao za 0,001 % ili 0,008% , slikovito rečeno.

Imajući u vidu da smo i sami već duži vremenski period i objekat i subjekat medijske slike u Srbiji, primetili smo nekoliko trendova u vezi sa spomenutim lokalnim redakcijama Zapadnih glasila vlada ili javnih servisa i sa Zapada projektno finansiranih portala poput Balkan Insight³, za koje smatramo da zavređuju veću pažnju i detaljniju analizu da bi se stekla što realnija predstava o medijskoj slici u Srbiji.

Naš utisak je da bi bilo vrlo zanimljivo sadržaj spomenutih razvrstati na onaj koji izveštava o pozitivnim dešavanjima u Srbiji, nasuprot onom koji govori o negativnim trendovima na osnovu istog kriterijuma - da li to Srbiju *de facto* približava ili udaljava od političkog Zapada. Bilo bi zanimljivo videti i koliko spomenuti imaju vesti, a koliko analiza, ličnih stavova i drugih formata „koji nužno ne predstavljaju uređivačku politiku“ gasila. Bilo bi interesantno analizirati i da li su spomenuta glasila i sama krenula u svojevrstan istorijski revizionizam i širenje dezinformacija ne bi li Srbiju 2020. godine⁴, iz njima znanih razloga, nastavili da predstavljaju kroz prizmu devedesetih.

Naš utisak je da se DW na srpskom i RSE sekcija za Srbiju, ponašaju kao opoziciona lokalna glasila, a ne kao ispostave javnih servisa i vladini mediji.

CEAS je na osnovu svoje baze podataka - [CEAS u medijima](#)⁵ –**analizirao** naše spominjanje u medijima: Danas, N1, Radio Slobodna Evropa, Dojče Vele (DW) i Glas Amerike (VOA) (sekcije na srpskom) u periodu od juna 2018. godine kada smo objavili izveštaj „Priča sa zapadne strane“ do sredine februara 2020. godine. Broj pojavljivanja u navedenim medijima smo uporedili sa istim vremenskim periodom (20 meseci) pre objavljivanja spomenutog izveštaja.

Pod terminom „spominjanje u medijima“ podrazumevamo: intervju i izjave članova CEAS tima, izveštavanje s naših skupova, intervju sa učesnicima naših skupova kada se spomene da je skup organizovao CEAS i pominjanja u drugim okolnostima koje mi imamo u našoj evidenciji.

Podsećamo, u izveštaju „Priča sa zapadne strane“⁶ CEAS je izneo predlog o korekciji administrativne linije između uže Srbije i Kosova kao mogućeg elementa sveobuhvatnog

² CEAS istraživanje “Srbija i novi horizonti - Javnost o bezbednosnim izazovima, NATO, Americi, Kosovu i regionalnoj saradnji”. Novembar 2019. Dostupno na: https://www.ceas-serbia.org/images/publikacije/Prezentacija_CeSID_CEAS_12_11_2019.pdf

³ Balkan Insight. Februar 2020. Kosovo’s Childhood is Over, Let the Teenage Years Begin. Dostupno na: <https://balkaninsight.com/2020/02/14/kosovos-childhood-is-over-let-the-teenage-years-begin/>

⁴ Govor direktorke CEAS-a Jelene Milić na otvaranju VII Beogradske NATO nedelje. Novembar 2019. Dostupno na: <https://www.ceas-serbia.org/sr/aktuelno/ceas-novosti/8759-govor-direktorke-jelene-milic-na-otvaranju-medunarodne-konferencije-prolazimo-kroz-zidove-koja-se-odrzava-u-okviru-vii-beogradske-nato-nedelje>

⁵ CEAS internet prezentacija. Rubrika CEAS u medijima. Dostupno na: <https://www.ceas-serbia.org/sr/aktuelno/ceas-u-medijima?start=198>

⁶ CEAS izveštaj: „Priča sa zapadne strane“. CEAS internet prezentacija. Objavljen u junu 2018. Dostupno na: https://www.ceas-serbia.org/images/2018/CEAS_Studija_-_Prica_sa_Zapadne_Strane.pdf

multidimenzionog sporazuma o normalizaciji odnosa Beograda i Prištine, te otvorio pitanje dinamike kažnjivosti za ratne zločine na Kosovu i uporedio je se saradnjom Srbije sa nadležnim međunarodnim sudovima.

Broj spominjanja u analiziranom periodu smo takođe uporedili i sa brojem spominjanja u istim medijima od objavljivanja izveštaja „Širom zatvorenih očiju: Jačanje ruske meke moći u Srbiji- ciljevi, instrumenti i efekti“ maja 2016. godine do januara 2018. godine (20 meseci), da bi smo imali uvid koliko smo puta bili spominjani u istim medijama u periodu kad su se CEAS nalazi više podudarali sa tadašnjim uređivačkim politikama spomenutih medija.

**Napomena* - Hronologija objavljivanja CEAS izveštaja koji predstavljaju reference za nalaze u tabelama i grafikonima:

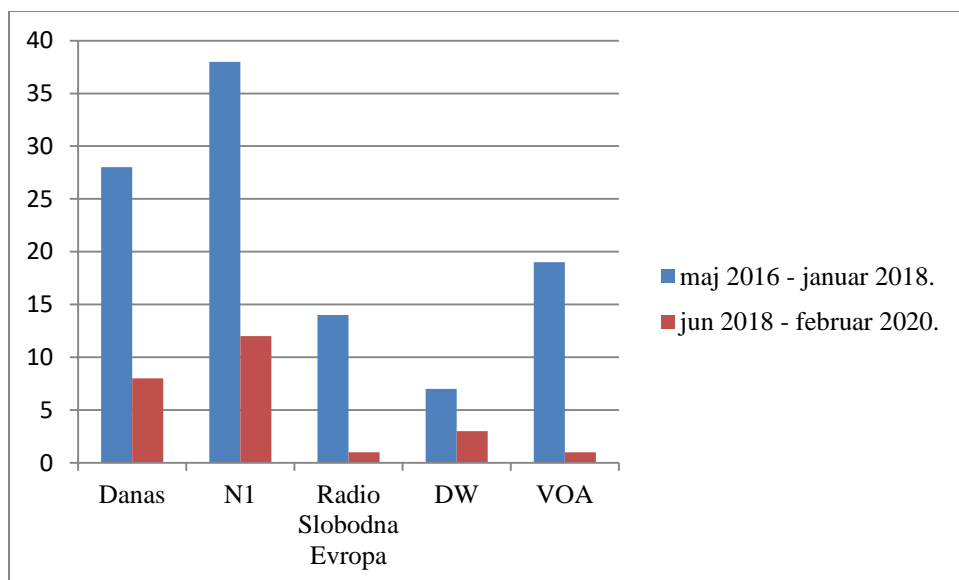
- „Priča sa zapadne strane“ – objavljen 13. juna 2018. godine
- „Širom zatvorenih očiju: Jačanje ruske meke moći u Srbiji- ciljevi, instrumenti i efekti“ – objavljen 9. maja 2016. godine

	Danas	N1	Radio Slobodna Evropa	DW	VOA
maj 2016- januar 2018.	28	38	14	7	19

*Tabela 1 - Spominjanje CEAS-a u navedenim medijima u periodu od objavljivanja studije „Širom zatvorenih očiju“ maja 2016. godine do januara 2018. (približno period od 20 meseci)

	Danas	N1	Radio Slobodna Evropa	DW	VOA
Jun 2018- februar 2020.	9	15	4	3	12

*Tabela 2 - Spominjanje CEAS-a u navedenim medijima u periodu od objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. do sredine februara 2020. godine (približno period od 20 meseci)

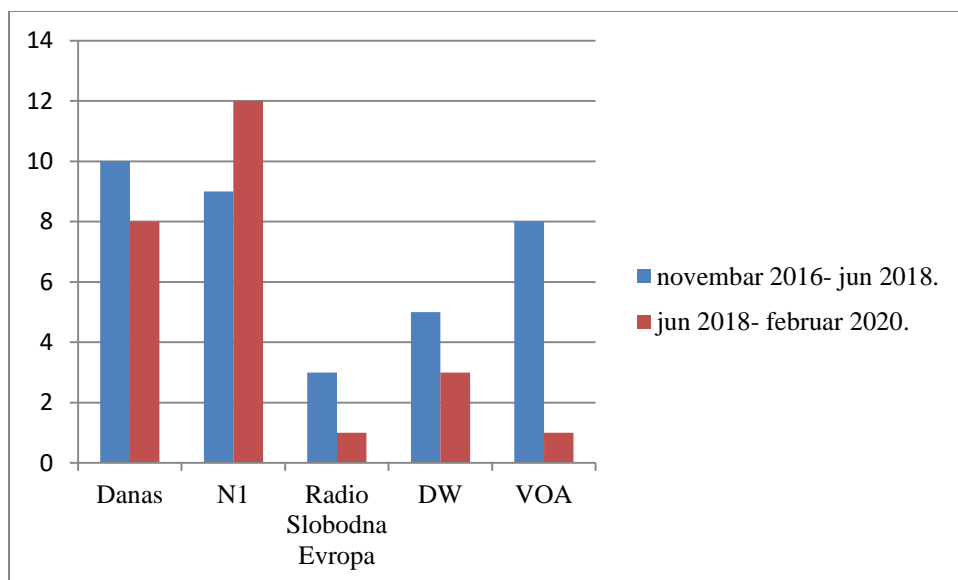
*Grafikon 1

Plavom bojom je označen period od objavljivanja studije „Širom zatvorenih očiju“ u maju 2016. do januara 2018. (period od 20 meseci)

Crvenom bojom je obuhvaćen period od objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ u junu 2018. godine do februara 2020. (period od 20 meseci)

	Danas	N1	Radio Slobodna Evropa	DW	VOA
Novembar 2016- jun 2018.	18	26	12	5	10

*Tabela 3 - Spominjanje CEAS-a u navedenim medijima u periodu **pre** objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. unazad do novembra 2016. godine (približno period od 20 meseci)

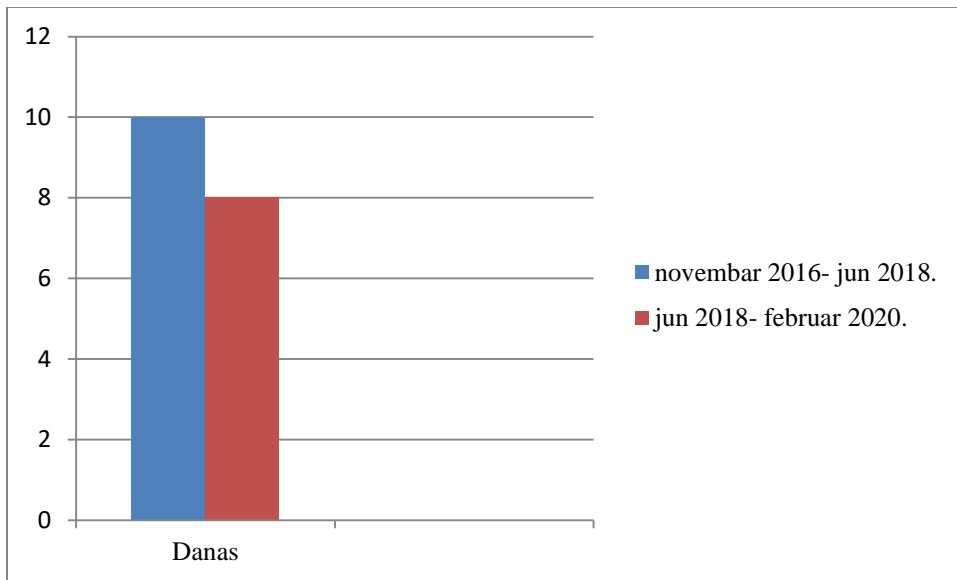

*Grafikon 2

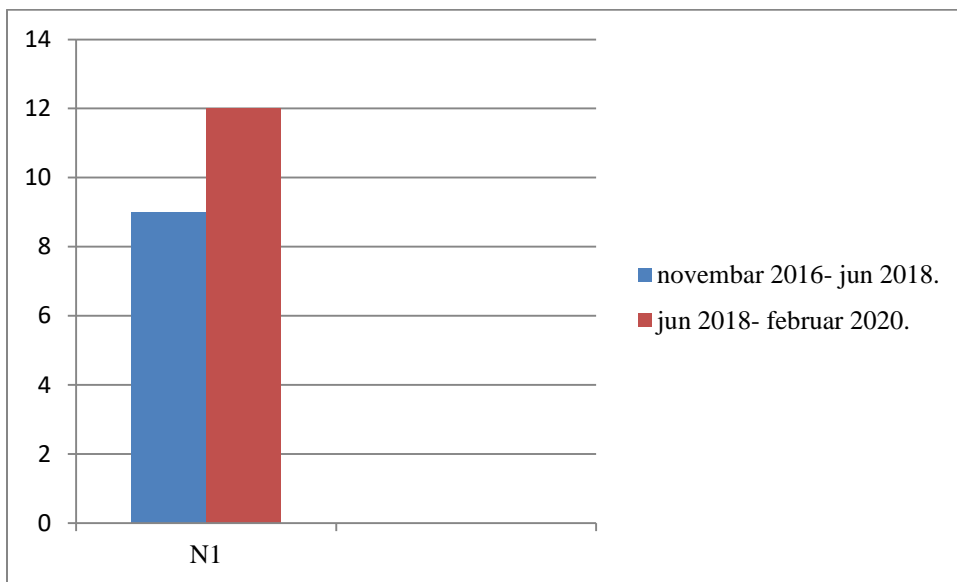
Plavom bojom je označen period pre objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. godine unazad do novembra 2016. (period od 20 meseci)

Crvenom bojom je označen period nakon objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. godine do februara 2020. (period od 20 meseci)

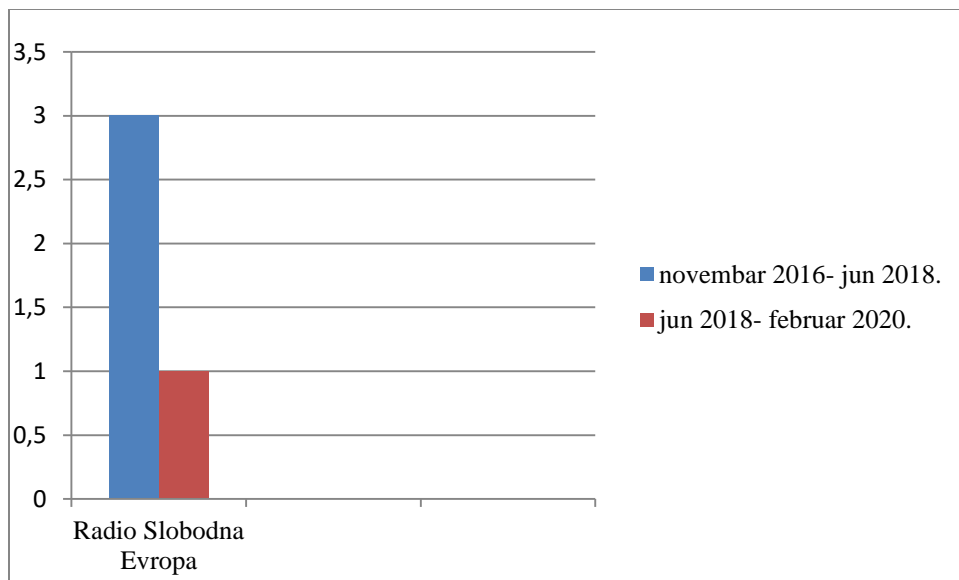
**Napomena:* Grafikoni od 3 do 7 predstavljaju pojedinačni prikaz spominjanja CEAS-a u medijima Danas, N1, RSE, DW, VOA. Plavom bojom je označen period od objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. godine pa unazad 20 meseci do novembra 2016. Crvenom bojom je označen period od objavljivanja studije „Priča sa zapadne strane“ juna 2018. godine do februara 2020. godine (period od 20 meseci).

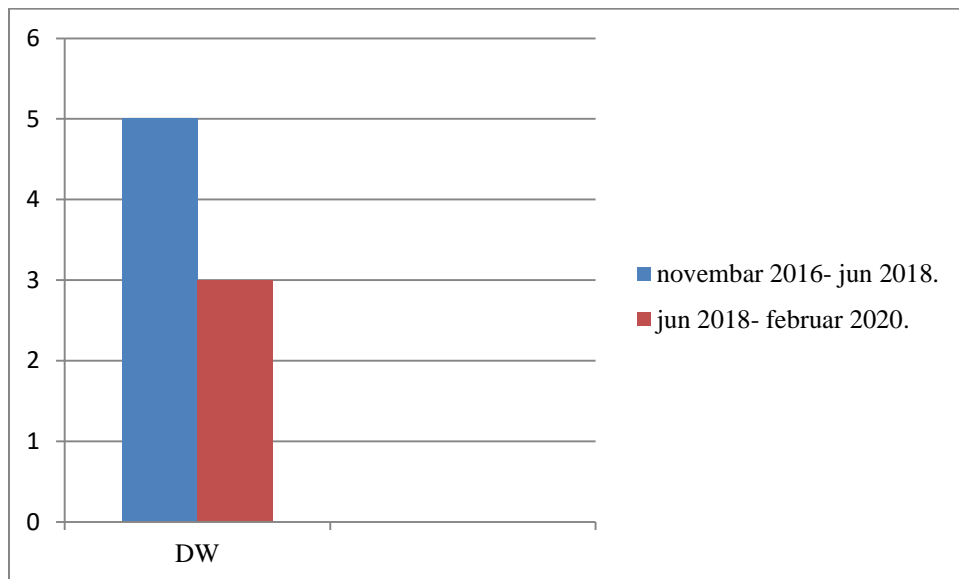
*Grafikon 3: CEAS spominjanje u Danas-u

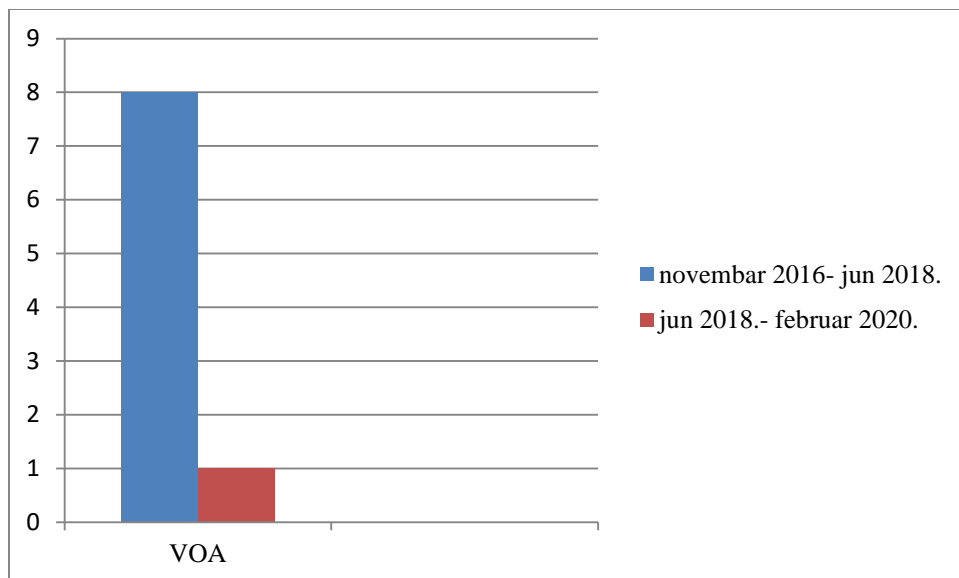
*Grafikon 4: CEAS spominjanje u N1

*Grafikon 5: CEAS spominjanje u RSE

*Grafikon 6: CEAS spominjanje u DW

*Grafikon 7: CEAS spominjanje u VOA

Uporedna analiza prisustva CEAS-a u spomenutim medijima u spomenutim periodima pokazuje sledeći trend:

CEAS-ovo spominjanje u medijima N1, Danas, Radio Slobodna Evropa, Dojče Vele i donekle Glas Amerike se prilično smanjilo od objavljivanja izveštaja „Priča sa zapadne strane“, kao što se vidi u Tabeli 2 i Grafikonu 1.

Napominjemo i da je BBC portal na srpskom od svog osnivanja 2017. godine, preneo samo jednu vest o CEAS-u⁷, iako smo od tada do danas organizovali niz velikih međunarodnih događaja, poput međunarodnih konferencija u okviru našeg projekta [Belgrade NATO Week](#)⁸ (#BelgradeNATOweek) na kome su govornici, između ostalih, bili i visoki zvaničnici NATO, te objavili seriju izveštaja o temama koje malo drugih organizacija civilnog društva u Srbiji pokriva.

CEAS procenjuje da bi pad spominjanja u spomenutim medijima, a pogotovu na RSE, bio još veći da nije bilo spomenutih međunarodnih konferencija u okviru #BelgradeNATOweek, te visokog profila govornika na njima i značaja tema o kojima se diskutovalo. Činjenica da je CEAS bio organizator spomenutih dešavanja se u njima najčešće jedva spominje.

Podsećamo, CEAS je u analiziranom periodu od poslednjih dvadeset meseci, između ostalog, objavio dva velika izveštaja o temama koje na ovaj način ni jedna druga organizacija civilnog

⁷ NATO i Srbija: Vežba i pomirenje. BBC Srbija. Oktobar 2018. Dostupno na: <https://www.bbc.com/serbian/lat/srbija-45821130?fbclid=IwAR2KwhqdWYey9OeLwKEN7EwNK0YybLOAW4bNMp77IIZ764CoESapYDYu7ME>

⁸ Internet prezentacija konferencije Belgrade NATO Week. Dostupno na: <https://natoweeek.rs/st/>

društva nije pokrila: „Kosovo pre svega - Analiza konteksta procesa usvajanja i analiza nacrtu Strategije nacionalne bezbednosti i odbrane Republike Srbije“ 14. septembra 2018. i „Kakvu razliku čini godinu dana“ - uporedna analiza nacrtu novih Strategija nacionalne bezbednosti (SNB) i odbrane (SO) koje je Vlada Republike Srbije usvojila 8. avgusta 2019. i poslala Narodnoj Skupštini na razmatranje, sa verzijama koje su tokom proleća 2018. godine bile na javnoj raspravi“ 17. septembra 2019.

U istom periodu CEAS je objavio i svoj novi izveštaj o ruskom uticaju u Srbiji, ovog puta o onom koji ide i protiv interesa zvaničnog Beograda, „Iz Moskve bez ljubavi“ , 4. aprila 2019. godine. Sva tri su citirana u izveštajima pojedinih uglednih svetskih think-tank organizacija i drugih aktera političkih zbivanja na Zapadnom Balkanu. Naglašavamo da prilikom izrade svih naših izveštaja koristimo istu metodologiju i držimo se istih principa.

Prateći spominjanje u domaćim medijima uočili smo intervju u beogradskim nedeljnicima, u kojima se ne spominje da su intervjuisane osobe u Beograd došle kao gosti CEAS-a i #BelgradeNATOWeek već nekih drugih organizacija, kao što je slučaj sa intervjuom Eda Džozefa NIN-u.⁹

CEAS je i u poslednjih dvadeset meseci, dakle u periodu posle objavljivanja „Priče sa zapadne strane“ izložen, mada nešto ređe, medijskoj satanizaciji, pretnjama i defamacijama, misoginiji, ali ni to nije privuklo pažnju spomenutih medija, mada su i o lakšim slučajevima (naša procena) u spomenutom periodu detaljno izveštavali.¹⁰

Podsećamo da je osuđeni ratni zločinac Vojislav Šešelj na televizijama sa nacionalnom frekvencijom promovisao svoju knjigu „Jelena Milić NATO picajzla“ (u aprilu 2019. godine), a da ju je vrlo tendenciozno defamirao i zastrašivao Jugoslav Petrušić, srpsko-francuski agent i kontraobaveštajac i pripadnik Francuske vojno-obaveštajne službe DRM, protiv koga se od 2016. godine vodi postupak za špijunažu u korist Francuske, ubistva dvojice kosovskih Albanaca i druga krivična dela na Kosovu i Metohiji tokom NATO vazdušne kampanje 1999. CEAS trenutno vodi četiri sudska spora¹¹ zbog defamacija, nesitina, zastrašivanja i drugog, a odbačeno je nekoliko krivičnih prijava koje smo podneli.

Imajući u vidu da CEAS nije promenio ni metod rada, ni svoja polazna uverenja i principe delovanja pre i posle objavljivanja izveštaja „Priča sa zapadne strane“ ostaje nam da zaključimo da je upravo on, sa svojom uporednom analizom odnosa prema zločinima devedesetih Beograda i Prištine, analizom aktuelnih geopolitičkih okolnosti koje su dosta različite od onih od kraja sukoba ili jednostranog proglašenja nezavisnosti Kosova koje se moraju uzeti u obzir kad se

⁹ Twitter nalog direktorke CEAS-a Jelene Milić. Dostupno na: <https://twitter.com/Jelennah169/status/1195428773438644224>

¹⁰ CEAS internet prezentacija. Publikacija: „Vilify and Amplify From Serbian and Russian trolls factories to pro Serbian and Russian governments mainstream media *** Defamation and intimidation campaign against CEAS and it's director Jelena Milic“. Dostupno na: https://www.ceas-serbia.org/images/2016/vilify-and-amplify/CEAS_Vilify_and_Amplify.pdf

¹¹ CEAS saopštenje: Nejednaki u odnosu na druge i pred pravosudnim organima i pred javnošću - slučaj Centra za evroatlantske studije i direktorke Jelene Milić. Maj 2019. Dostupno na: <https://www.ceas-serbia.org/sr/aktuelno/saopstenja/8106-ceas-saopstenje-nejednaki-u-odnosu-na-druge-i-pred-pravosudnim-organima-i-pred-javnoscju-slucaj-centra-za-evroatlantske-studije-i-direktorke-jelene-milic>

traga za održivim kompromisom, te sugestiji da korekcija administrativne linije može biti element sporazuma, uzrok uočenog trenda pada pojavljivanja CEAS-a u spomenutim medijima i pored pojačanih aktivnosti CEAS u spomenutom periodu.

CEAS i dalje smatra da je kompromisni nestranački pristup formalizaciji odnosa Beograda i Prištine, koji bi uvažio sve okolnosti sukoba 98/99, i odnos prema ratnozločinačkoj prošlosti i Beograda i Prištine s jedne strane i aktuelne geopolitičke okolnosti s druge strane, te zadržao obe strane jače usidrene na političkom Zapadu, jedini pravi način da se dođe do održivog rešenja ovog posebnog pitanja koje ne može i ne treba da predstavlja presedan za bilo koji drugi otvoreni slučaj u svetu. Kompromisno rešenje odnosa Beograda i Prištine koje bi omogućilo ponovno uspostavljanje savezništva između Srbije i Sjedinjenih Američkih Država (SAD), bez obzira koja je administracija u Vašingtonu, korisno ne samo za Srbiju, već i za Kosovo, Zapadni Balkan, jugoistočnu Evropu, EU, NATO i SAD i njihove partnere.

CEAS se nada da će ova mini analiza doprineti objektivnijoj raspravi o medijskoj slici u Srbiji. Unapred se izvinjavamo ako neki od naših podataka o našoj zastupljenosti u spomenutim medijima ne odgovara činjenicama. Svaki dokaz koji govori suprotno ćemo odmah objaviti.

Napominjemo i da smo svesni da se radi o malim brojevima, ali smatramo, na osnovu dugogodišnjeg iskustva, da je uočeni trend manje zastupljenosti u spomenutim medijima objektivna činjenica.

CEAS vas poziva da pogledate naša skorija saopštenja, analize i izveštaje:

- CEAS saopštenje – „Konačno državni popis poginulih tokom NATO agresije“. Objavljeno 14. februara 2020. <https://www.ceas-serbia.org/sr/aktuelno/saopstenja/8723-ceas-saopstenje-konacno-drzavni-popis-poginulih-tokom-nato-agresije>
- CEAS analiza – „Povodom rastućih tenzija u odnosima Republike Srbije i Crne Gore“. Objavljeno 6. januara 2020. <https://www.ceas-serbia.org/sr/publikacije/8629-povodom-rastucih-tenzija-u-odnosima-republike-srbije-i-crne-gore>
- CEAS izveštaj – „Ne lomite principe“. Objavljeno 25. decembra 2019. <https://www.ceas-serbia.org/sr/publikacije/8607-ne-lomite-principe>
- CEAS analiza – „Kakvu razliku čini godinu dana“ - uporedna analiza nacrtu novih Strategija nacionalne bezbednosti (SNB) i odbrane (SO) koje je Vlada Republike Srbije usvojila 8. avgusta 2019. i poslala Narodnoj Skupštini na razmatranje, sa verzijama koje su tokom proleća 2018. godine bile na javnoj raspravi. Objavljeno 17. septembra 2019. <https://www.ceas-serbia.org/sr/publikacije/8357-what-a-difference-a-year-makes-comparative-reading-and-analysis-of-the-april-2018-and-august-2019-draft-versions-of-the-national-security-and-defense-strategies>
- CEAS analiza – „Iz Moskve bez ljubavi“. Objavljeno 4. aprila 2019. https://www.ceas-serbia.org/images/publikacije/CEAS_Iz_Moskve_bez_ljubavi_WEB.pdf

- CEAS analiza – „Kosovo pre svega - Analiza konteksta procesa usvajanja i analiza nacрта Strategije nacionalne bezbednosti Republike Srbije“. Objavljeno 14. septembra 2018. https://www.ceas-serbia.org/images/2018/20180914_CEAS_Kosovo_Pre_Svega_SR_WEB.pdf
- CEAS analiza – „Kosovo pre svega - Analiza nacрта Strategije odbrane Republike Srbije“. Objavljeno 5. decembra 2018. [https://www.ceas-serbia.org/images/publikacije/KOSOVO_PRE_SVEGA -
_CEAS_ANALIZA_NACRTA_NOVE_STRATEGIJE_ODBRANE_RS.pdf](https://www.ceas-serbia.org/images/publikacije/KOSOVO_PRE_SVEGA_-_CEAS_ANALIZA_NACRTA_NOVE_STRATEGIJE_ODBRANE_RS.pdf)

Beograd, 21.2.2020.